

Het Grote Vogelweekend

RAPPORT 2019

BEGINNEN LE BLEU
VOGELDE MEE

Rapport

Het Grote Vogelweekend 2019

Tijdens Het Grote Vogelweekend tellen jaarlijks tienduizenden Vlamingen mee. Het Grote Vogelweekend is daarmee het **grootste citizen-science project in Vlaanderen**. De cijfers tonen ons welke vogels het goed of slecht doen, of er verschillen zijn tussen regio's, en welke soorten meer of minder aanwezig zijn deze winter. Want elke winter is een beetje anders, en elke soort reageert daar op zijn manier op.

De **inrichting van onze tuinen** en ons **voedergedrag** bepalen voor een groot deel hoeveel vogels we op bezoek krijgen. Het Vogelweekend is ook een goede gelegenheid om mensen in contact te brengen met de natuur vlak bij huis. Via dit project helpt Natuurpunt mensen bij het herkennen van vogels, en deelnemers ontvangen concrete tips over hoe de tuin natuurvriendelijk kan worden ingericht.

Vooral dat laatste is erg nuttig want Vlaanderen kent een erg gefragmenteerd landschap met veel beton en doorsneden door tal van wegen. Tuinen beslaan zo'n 9% van de totale oppervlakte van Vlaanderen. Met een kleine inspanning van iedereen kunnen we werken aan een **natuurlijk netwerk van tuinen**. Voor dieren betekent dat vaak een wezenlijk verschil.

Tekst: Gerald Driessens

Gegevensverwerking: Wouter Vanreusel

Campagne: Liselotte Vanderoye & Hendrik Moeremans

Tuinuogelexperts: Gerald Driessens, Ruben Saey en Geert Vanhulle

Met speciale dank aan Begijn Le Bleu

V.U. Lieven De Schampheleere • Coxiestraat 11 • 2800 Mechelen © Wim Dirckx, Shutterstock.com

In samenwerking met

Wat bracht Het Grote Vogelweekend in 2019?

RECORDAANTAL DEELNEMERS

Tijdens **Het Grote Vogelweekend** op 26 en 27 januari telden 30.334 deelnemers de tuinvogels in 19.474 Vlaamse tuinen. In totaal voerden zij 21.995 tellingen in. Daarbij werden in totaal 657.668 vogels geteld.

Tijdens **De Vogeltelweek voor Scholen** van 21 tot 25 januari namen 6.154 leerlingen in 308 klassen van 271 scholen deel aan de telling. Zij voerden 437 vogeltellingen in en meldden een totaal van 15.717 vogels op de Vlaamse speelplaatsen. Net als vorig jaar werd in de provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen het meest geteld.

De vogeltelling van 2019 bracht een recordaantal deelnemers op de been

in totaal telden **36.488 mensen** mee.

Er werden **673.385 vogels** ingevoerd in onze databank.

Begijn Le Bleu, komiek en bekend van het TV-programma 'Foute Vrienden', heeft al jaren een passie voor vogels. Die voorliefde bundelt hij in zijn podcast Fwiet! Fwiet!, waar vogelspotters, natuurliefhebbers en leken meer te weten komen over de wondere vogelwereld in de Lage Landen. Begijn en Natuurpunt bundelden de krachten om zoveel mogelijk Vlamingen aan te sporen om tijdens Het Grote Vogelweekend de vogels in de tuin te tellen. Hij maakte twee podcast-afleveringen over vogels in de tuin.

Bedankt aan alle tellers!

Maak je al klaar voor Het Grote Vogelweekend op 25 en 26 januari 2020

De top 3

Het Grote Vogelweekend 2019

1
Vink
61.785

2
Kauw
58.522

3
Huisemus
57.400

Meer info op p. 9 tem 12

Wat willen we meten?

De tuinvogeltelling toont ons welke vogelsoorten onze tuinen bezoeken en in welke aantallen. Daarnaast stellen we jaarlijks ook een onderzoeksvraag op.

Dit jaar stelden we 2 onderzoeksvragen

- Kan de merel zich opnieuw op de kaart zetten na de uitbraak van het usutuvirus?
- Welke impact heeft de aanwezigheid van kippen of ander pluimvee op het aantal vogels en de soorten die je voedertafel bezoeken?

Op pagina 13 en 17 lees je wat we hierover te weten zijn gekomen.

De resultaten

Als we naar de resultaten van de getelde vogels kijken, zien we dat er doorgaans **24 vogels van 9 verschillende soorten** werd opgemerkt, dat is iets beter dan in 2018, toen er gemiddeld 23 vogels van 8 soorten per tuin werden geteld.

De **vink** veroverde dit jaar de eerste plaats. Zilver is voor de kauw, die de laatste decennia hoge toppen scheert. De huismus schuift naar een derde plaats, en versloeg de koolmees (4de plaats) met slechts 2000 exemplaren. Het was van 2013 geleden dat de huismus het met brons moest stellen.

De toename van vinken viel pas op in de week voor de vogeltelling, toen zich een lichte maar voelbare winterprik aandiende. Net als vorig jaar bleef de merel steken op de 8ste plaats.

Top 10 hoogste aantallen

1	vink	61.785
2	kauw	58.522
3	huismus	57.400
4	koolmees	55.267
5	houtduif	46.928
6	pimpelmees	36.523
7	Turkse tortel	34.723
8	merel	27.399
9	spreeuw	26.487
10	ekster	23.371

De meest verspreide soorten

Alle vogels in de top 10, op de merel na, zijn vogels met een sociaal gedragspatroon. Hierdoor worden ze gemakkelijker opgemerkt, terwijl het groepsgedrag de aantallen snel de hoogte in duwt.

Het is interessant om ook te kijken naar het aandeel tuinen waarin elke soort voorkomt. Dan zien we dat soorten die in lagere aantallen voorkomen, soms een ruimere verspreiding kunnen hebben. Sommige van hen zitten zelfs in een groter aandeel van de tuinen dan de top 10-soorten.

De **koolmees** was dit jaar de meest verspreide soort met een aanwezigheid in 82% van de tuinen. Ook in 2018 stond koolmees (met 80%) op de eerste plaats, maar in 2017 was dat nog de merel die toen in 90% van de tuinen werd opgemerkt.

Top 10 hoogste verspreiding

1	koolmees	82 %
2	roodborst	77 %
3	merel	72 %
4	houtduif	69%
5	vink	64 %
6	pimpelmees	63 %
7	Turkse tortel	59 %
8	ekster	58 %
9	huismus	45 %
10	kauw	42 %

De verspreiding van soorten toont dit jaar enkele opvallende verschuivingen. Terwijl bijna de meeste soorten in iets meer tuinen werden gezien dan de vorige jaren, zakte de merel nog 4% dieper weg dan vorig jaar. De aanwezigheid van **merels in slechts 72% van de tuinen is dramatisch te noemen.**

De grootste stijger dit jaar is de roodborst die voorkwam in 77% van de tuinen (in 71% in 2018, maar in 80% van de tuinen in 2017).

Binnen onze tuinvogeltelling stegen 3 soorten naar een historisch hoogtepunt op het vlak van aanwezigheid in het aantal tuinen: kauw, houtduif en koperwiek.

Daarentegen zakten 7 soorten naar een historisch dieptepunt: merel, huismus, ringmus, heggenmus, groenling, gaai en sijs.

Provinciale verschillen in de verspreiding

Voor sommige soorten zien we verschillen in hun provinciale spreiding. Zo is de houtduif, die zich steeds beter voelt in een stedelijke omgeving, het talrijkst in de meest verstedelijkte provincie Antwerpen. De groene provincie Limburg is de enige waar de huismus nog in 60% van de tuinen voorkomt, elders halen zij de 50% niet. Limburg is verder de enige provincie waar de heggenmus de top 10 haalt. West-Vlaanderen is de enige provincie waar de Turkse tortel nog in 67% van de tuinen aanwezig is, in de andere provincies ligt hun verspreiding lager.

Heel Vlaanderen	
Koolmees	82%
Roodborst	77%
Merel	72%
Houtduif	69%
Vink	64%
Pimpelmees	63%
Turkse tortel	59%
Ekster	58%
Huisumus	45%
Kauw	42%

Limburg	
Koolmees	87%
Roodborst	81%
Merel	75%
Pimpelmees	71%
Vink	66%
Houtduif	64%
Turkse tortel	62%
Huisumus	60%
Ekster	60%
Heggenmus	39%

Vlaams-Brabant	
Koolmees	83%
Roodborst	77%
Houtduif	69%
Ekster	66%
Merel	65%
Pimpelmees	65%
Vink	63%
Turkse tortel	49%
Huisumus	46%
Zwarte kraai	35%

Antwerpen	
Koolmees	82%
Roodborst	77%
Houtduif	77%
Merel	74%
Pimpelmees	65%
Vink	62%
Ekster	58%
Turkse tortel	57%
Kauw	47%
Huisumus	41%

Oost-Vlaanderen	
Koolmees	83%
Roodborst	76%
Houtduif	72%
Merel	72%
Vink	68%
Pimpelmees	62%
Turkse tortel	62%
Ekster	59%
Kauw	46%
Huisumus	41%

West-Vlaanderen	
Koolmees	77%
Merel	74%
Roodborst	73%
Turkse tortel	67%
Vink	60%
Houtduif	57%
Pimpelmees	54%
Huisumus	49%
Ekster	49%
Kauw	48%

DE VOGELTELWEEK VOOR SCHOLEN

1. Kauw

2. Zwarte kraai

3. Houtduif

TOP 10

1	kauw	3410
2	zwarte kraai	1949
3	houtduif	1446
4	vink	988
5	ekster	948
6	merel	882
7	huismus	776
8	koolmees	775
9	Turkse tortel	579
10	pimpelmees	559

De schoolomgeving is maar moeilijk te vergelijken met een gewone tuin. De speelplaats lijkt interessanter voor de grotere vogels als de kauw, de zwarte kraai en de houtduif. Van de kleinere tuinvoegesoorten waren de vink (4de plaats), de merel (6de plaats) en de huismus (7de plaats) de vaakst opgemerkte.

De meest getelde vogel is de kauw: een kraaiachtige met een zwart verenkleed en een grijze nek die vaak in grote groepen vertoeft. In tegenstelling tot de zwarte kraai heeft de kauw een lichtblauw oog. Kauwen zijn alleseters en ze zijn niet bang in de buurt van mensen. Op de tweede plaats staat de zwarte kraai, op de derde de houtduif.

De cijfers van de vogeltelling voor scholen zijn steeds opvallend verschillend van de tuinvogeltelling tijdens het weekend. Net om die reden worden de gegevens van beide tellingen apart verwerkt.

6154 leerlingen

15.717 vogels

308 klassen

ENKELE SOORTEN ONDER DE LOEP

VINK

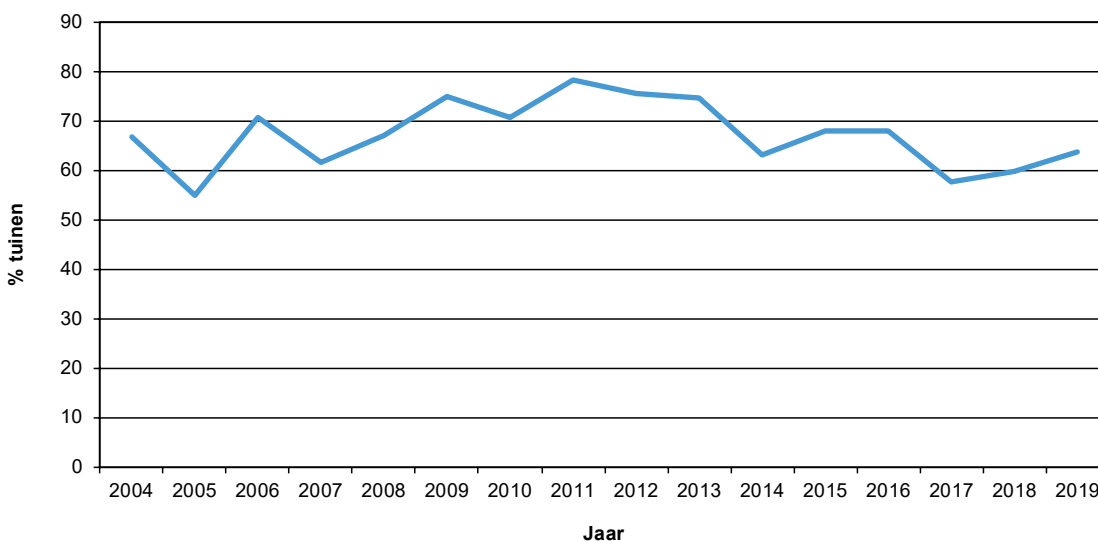

Wat de winnaar betreft, werden er geen abnormaal hoge aantallen vinken geteld tijdens deze editie, maar wel gevoelig meer dan tijdens de vorige edities. Vinken waren in 64% van de tuinen aanwezig, in 2018 was dat 60% en in 2017 58%.

De vink presteerde daarmee gemiddeld. In 2011 waren er vinken aanwezig in 78% van de getelde tuinen. Het aantal vinken (of kepen) in onze tuinen zegt niets over veranderingen in hun status. Er zijn immers heel wat variabelen die hier een grote invloed hebben: hoeveel vogels zakten af naar onze streken en is er voldoende voedsel aanwezig voor langdurig verblijf? Zijn vinken genoodzaakt om tuinen op te zoeken? Is het voedselaanbod in de natuur kleiner door vorst of sneeuw, dan komen er meer vogels naar de tuinen. We moeten dus alles een beetje mee hebben om veel vinken te zien in onze tuin.

In de meeste tuinen verschenen er pas vinken in de week voor Het Grote Vogelweekend, toen er op vele plaatsen tot 10 cm sneeuw was gevallen (vooral in de westelijke helft van Vlaanderen). Daardoor raakten ze moeilijker of niet meer bij hun natuurlijke voedselvoorraden. In tuinen waar al langer gevarieerd of gericht werd gevoederd, zag men meestal geen toename en waren ze al enkele weken aanwezig.

Vink % tuinen aanwezig 2004-2019

KAUW

De kauw blijft het goed doen en trekt zijn stijgende aantallen nog steeds door. Bij onze tellers merken we hierover een dubbel gevoel: een deel is gefascineerd door hun aanpassingsvermogen en hun intelligentie, anderen kunnen hun overweldigende succes en hun flexibel consumptiegedrag maar moeilijk een plaats geven. Zij vinden de kauw te overweldigend en te succesvol. Toch blijkt uit onderzoek dat de **kauw geen rechtstreekse bedreiging vormt voor andere soorten**.

Zowat alle kraaiachtigen kunnen we vanuit onze eigen menselijke benadering brutaal noemen. Een grote groep kauwen op een voederplaats maakt zich vaak meester van het voedsel. Daarbij kunnen de kleinere soorten niet op tegen die overmacht. Dat probleem kunnen we zelf verhelpen door het vogelvoer op een andere manier aan te bieden. Kauwen houden er niet van om aan een bengelende vetbol te hangen. Ook een overdekte voedertafel of voeder aangeboden tussen struiken of onder een gaas met kleine doorvliegopeningen kan dat probleem ietwat verhelpen.

Wetenschappelijk onderzoek toont dat de impact van kraaien, kauwen & eksters minimaal is. Wat zeker is: in de winter doden kraaiachtigen geen gezonde kleine vogels. Daarvoor zijn hun jagerscapaciteiten te beperkt. Hooguit nemen ze gekwetste of verzwakte vogels als prooi. Vergeleken met de dodelijke impact van bv. katten is hun impact verwaarloosbaar.

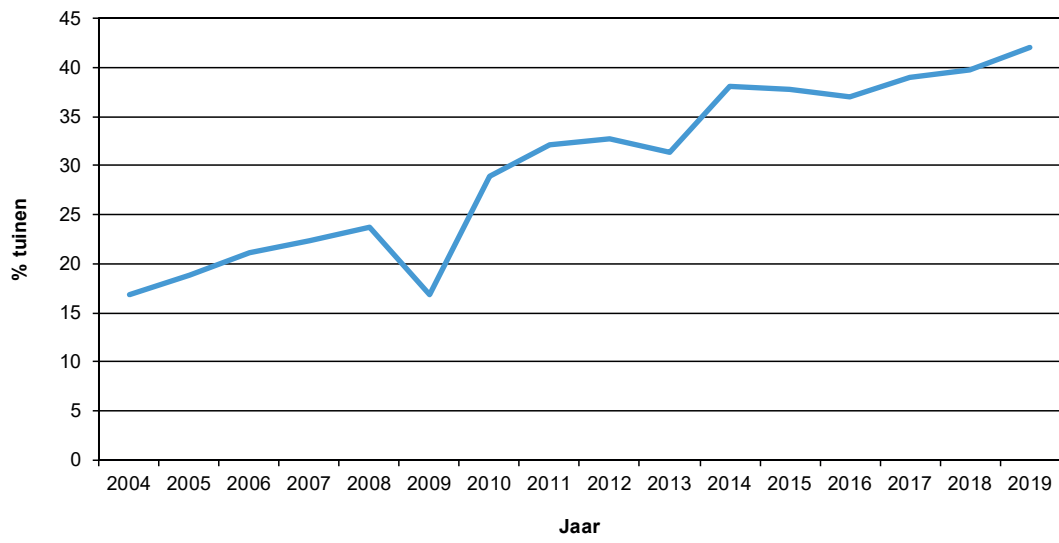
Een **natuurlijk ingerichte tuin** biedt overigens veel meer veiligheid voor kleinere soorten dan een tuin zonder enige beschutting. Plant bijvoorbeeld een variatie aan inheemse bomen en struiken (zomereik, berk, lijsterbes, wilg, spork, hazelaar, meidoorn, sleedoorn, sporkehout, liguster, etc.). Op die bomen en struiken vinden mezen en andere zangvogels in de lente heel wat rupsjes en andere beestjes die ze aan hun jongen kunnen voeren. Op catalpa's en andere exotische bomen vinden ze die nauwelijks of veel minder. **Huiskatten** binnenhouden op het moment dat merels, lijsters, roodborstjes e.a. met jongen zitten, kan veel vogelleed besparen.

De afgelopen jaren zien we de aanwezigheid van kauwen stijgen van 39% in 2017, naar 40% in 2018 en naar 42% in 2019. Ze worden goed herkend en worden omwille van hun sociaal gedrag zelden over het hoofd gezien.

In Nederland wordt een afnemende trend opgemerkt voor de kauw, maar dit is bij ons nog niet vastgesteld. Het aantal noordelijke kauwen dat hier komt overwinteren neemt immers gestaag af. Samen met onze veranderende bouwstijl kan dit de kauw in de toekomst flink parten spelen.

In de groenere provincies is de kauw duidelijk minder sterk vertegenwoordigd, zo werden ze in Vlaams-Brabant en in Limburg in slechts 25 en 36% van de getelde tuinen opgemerkt.

Kauw % tuinen aanwezig 2004-2019

HUISMUS

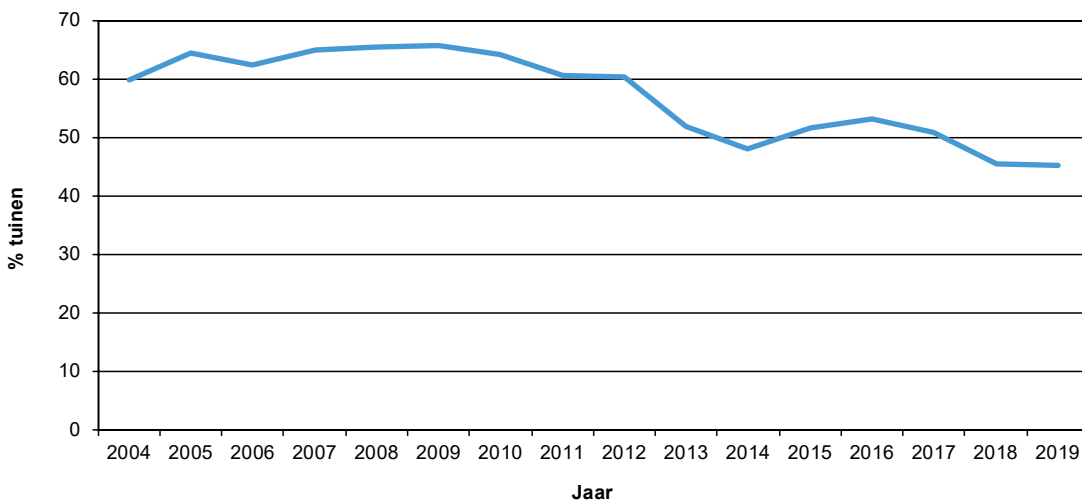

We zijn elk jaar trots meer deelnemers te mogen verwelkomen. Des te opvallender is dat we, vergeleken met 2017, slechts 350 huismussen meer telden met 10.000 extra tellers. Voor het eerst sinds 2013 zakt de huismus naar de derde plaats. We moeten alert zijn willen we onze huismus niet helemaal verliezen.

Het aandeel tuinen waarin huismussen worden gezien neemt ook stelselmatig af: 51% in 2017, 46% in 2018 en nog slechts in 45% van de tuinen dit jaar. Tussen 2007-2009 was de huismus nog aanwezig in 65% van de tuinen.

We merken dat de aanwezigheid van **schuilplaatsen** belangrijk is: een dichte strook haagbeuk, een muur vol klimop, een dichte ligusterhaag waarin ze slapen,... Maar over het algemeen zien we steden steriel worden, en dat werkt in het nadeel van de huismus. Ook vinden ze almaar minder broedplaatsen.

Huisumus % tuinen aanwezig 2004-2019

MEREL

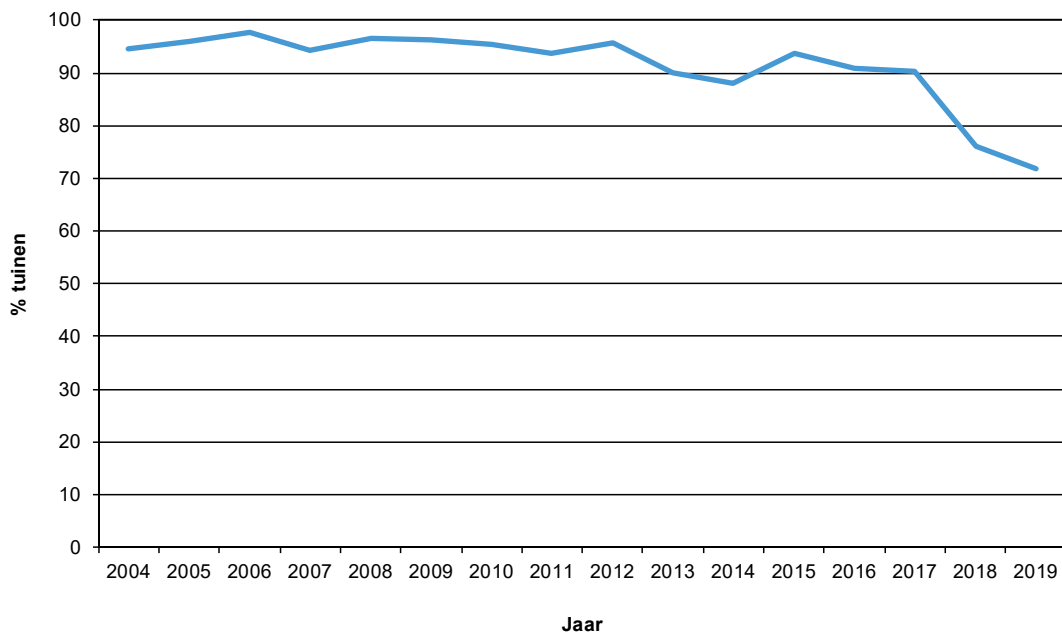
In 2018 merkten we tijdens de tuinvogeltelling een duidelijke terugval van het aantal merels na de uitbraak van het usutuvirus in grote delen van de provincies Limburg, Antwerpen, Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen. Het is nochtans moeilijk om aan te tonen dat de achteruitgang echt gerelateerd is aan het virus, en niet aan bv. een lagere instroom van noordelijke merels. Dat is een fenomeen dat we bij vele vogelsoorten vaststellen.

Terwijl we in 2018 nog merels zagen in 78% van de getelde Vlaamse tuinen, zakten we dit jaar nog verder weg naar een aanwezigheid in 72%. Voor de uitbraak van het virus in 2017 lag dat aantal nooit onder de 88%.

Sinds de drie jongste edities van Het Grote Vogelweekend tellen we met een groeiend aantal tellers steeds minder merels. Ook [andere tellingen](#) tonen aan dat usutu wellicht de belangrijkste oorzaak is van de huidige terugval van merels.

Vorig jaar was West-Vlaanderen zowat de enige provincie die gespaard bleek, in 2018 zaten hier nog merels in 88% van de tuinen. In de zomer van 2018 echter, kregen Oost- en vooral West-Vlaanderen af te rekenen met usutuvirus. Nu hun aanwezigheid ook in West-Vlaanderen terugviel naar 77% is de link met het usutuvirus voor de hand liggend.

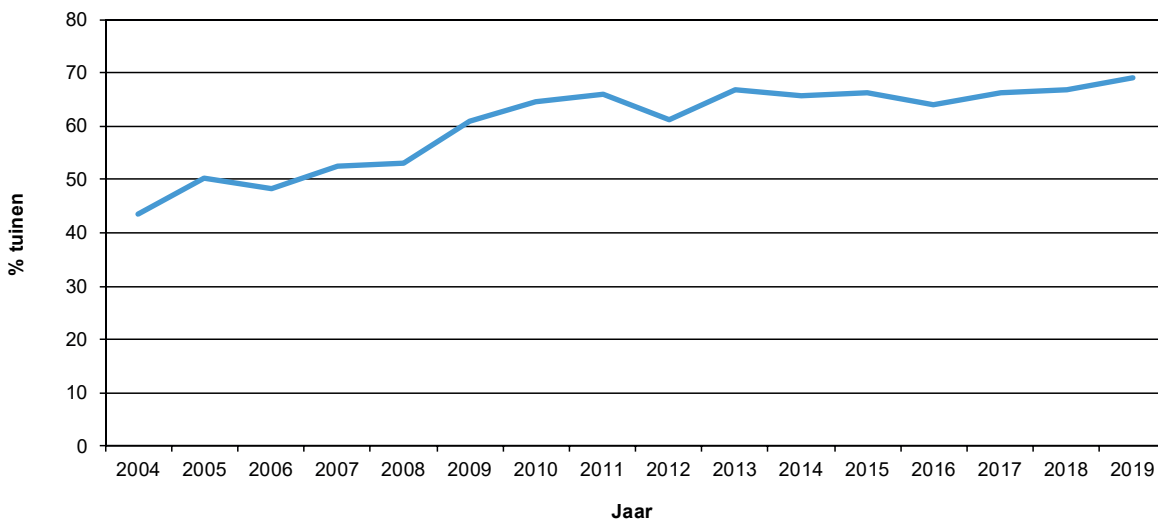
Merel % tuinen aanwezig 2004-2019

HOUTDUIF

In tegenstelling tot de Turkse tortel, die over haar piek heen is en de laatste 10 jaar een afname vertoont, werkt de houtduif nog steeds aan haar opmars. In 2004 werden in slechts 44% van de getelde tuinen houtduiven aangetroffen, nu 15 jaar later, vinden we ze terug in zo maar eventjes 69% van de tuinen. Zich aanpassen loont. Pas de laatste decennia evolueerde de soort van een uitgesproken bosvogel naar een vogel van zowat alle landschappen, zelfs in de stad treffen we hem aan.

Houtduif % tuinen aanwezig 2004-2019

KOPERWIEK

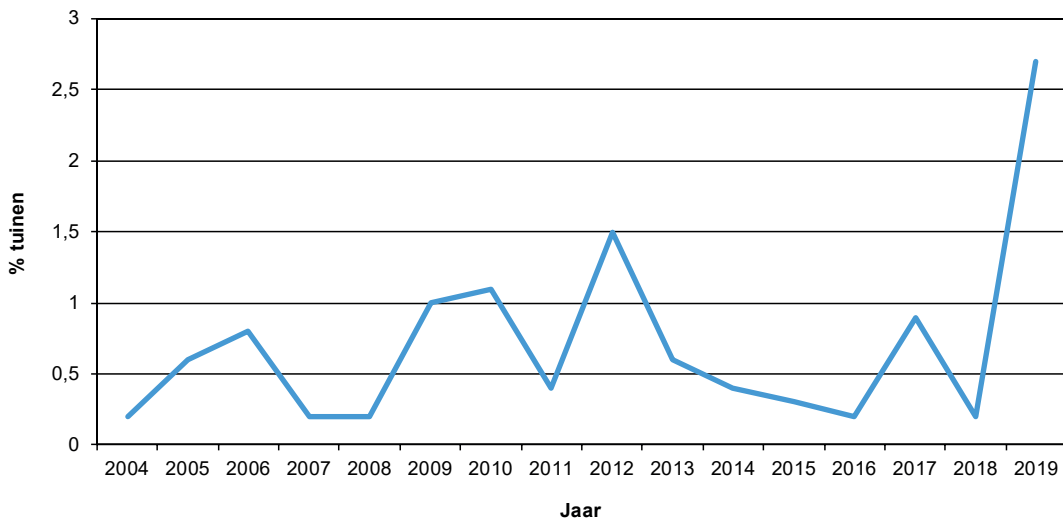
Soorten als de koperwiek laten zich moeilijk inschatten aan de hand van een tuinvogeltelling. Niet elke winter verblijven er langdurig grote aantallen in onze regionen, en als ze er zitten, treffen we slechts een zeer klein percentage aan in tuinen. Vooral grote tuinen met bessen, zoals hulst, maken goede kansen.

In tegenstelling tot de vorige winter was de koperwiek dit winterhalfjaar goed vertegenwoordigd en dat vertaalde zich ook in een opvallende toename in onze tuinen. Nooit eerder werden in 2,7% van de tuinen koperwieken waargenomen. Het vorige record dateert van 2012, toen werden ze in 1,5% van de tuinen gezien.

De koperwiek illustreert mooi dat een af- of toename van aantallen in het overwinteringsgebied nauwelijks iets zegt over hun ware trends op wereldschaal. Vaak is het zelfs omgekeerd: noordelijke soorten halen er doorgaans voordeel bij dat ze niet hoeven af te zakken naar het zuiden omwille van voedselschaarste. Dat impliceert dat ze minder risico's moeten nemen met het overbruggen van lange afstanden. De koperwiek is een algemene broedvogel in zijn noordelijke broedgebieden.

Koperwiek % tuinen aanwezig 2004-2019

GROENLING

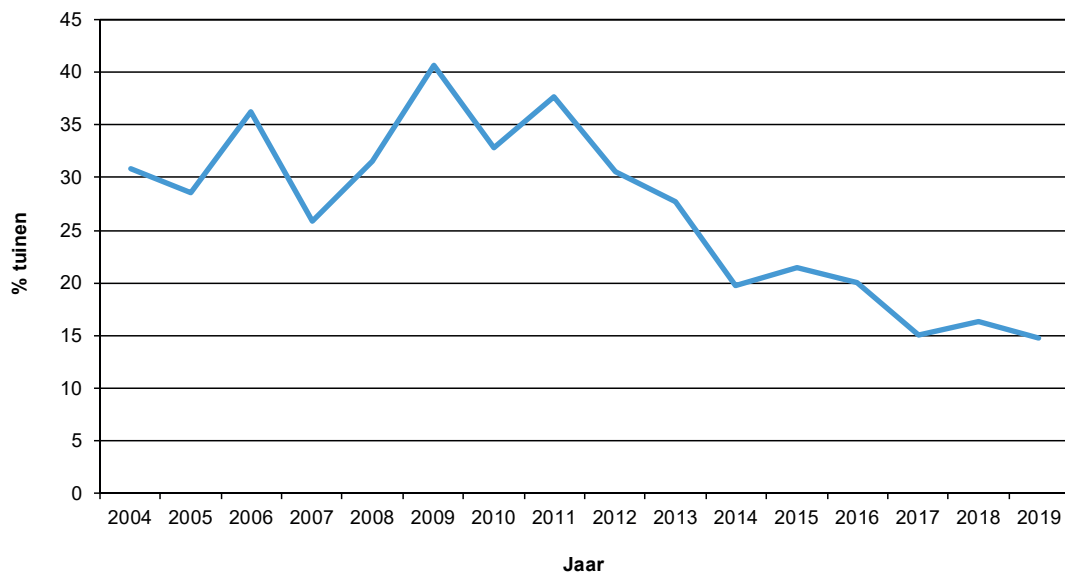

Sinds 2010 vertoont de aanwezigheid van groenlingen in de Vlaamse tuinen een sterke afname. Dit komt volledig overeen met de wintertrend die bv. ook in Nederland wordt vastgesteld.

Mogelijk gaat het om een natuurlijke fluctuatie, zoals we die kennen van verschillende dier- en vogelsoorten. Uitgesproken redenen hiervoor zijn in het geval van groenling moeilijk te vinden.

De groenling is samen met de houtduif het voornaamste slachtoffer van de parasiet *Trichomonas gallinae*, het zogenaamde Geel. Vogels krijgen ontstekingen in de mondholte en slagen er moeilijk in om voedsel door te slikken. Dit voedsel kan zo andere individuen besmetten. Een goede hygiëne op de voedertafel is daarom geen overbodige luxe. Verwijder regelmatig oud voeder en reinig de voedertafel nu en dan.

Groenling % tuinen aanwezig 2004-2019

EXOTISCHE VERSCHIJNING UIT HET BARRE NOORDEN

PESTVOGEL

De pestvogel is een broedvogel van het noorden en de dichtstbijgelegen Europese broedplaatsen situeren zich in Scandinavië. In de zomer zijn het overwegend insecteneters, in het najaar en de winter schakelen ze over op fruit en bessen. Alleen wanneer er in het noorden te weinig voedsel aanwezig of bereikbaar is (bv. door overvloedige sneeuwval) zakken ze massaal af naar onze streken.

De afgelopen winter was dat niet het geval. Toch had één gezin uit Brasschaat dit jaar het geluk twee pestvogels op bezoek te krijgen. Pestvogels zijn vaak zeer mak en laten zich soms van zeer nabij bekijken. Ook in de tuin kan je dus verrast worden door schaarse of zeldzame wintergasten.

DE INVLOED VAN KIPPEN OP TUINVOGELS

Vorig jaar onderzochten we hoe het systematisch en jaarrond voederen van wilde vogels een positieve invloed heeft op het aantal vogels en soorten in je tuin. Maar ook kippen of ander pluimvee zijn vogels, en moeten dagelijks worden gevoederd.

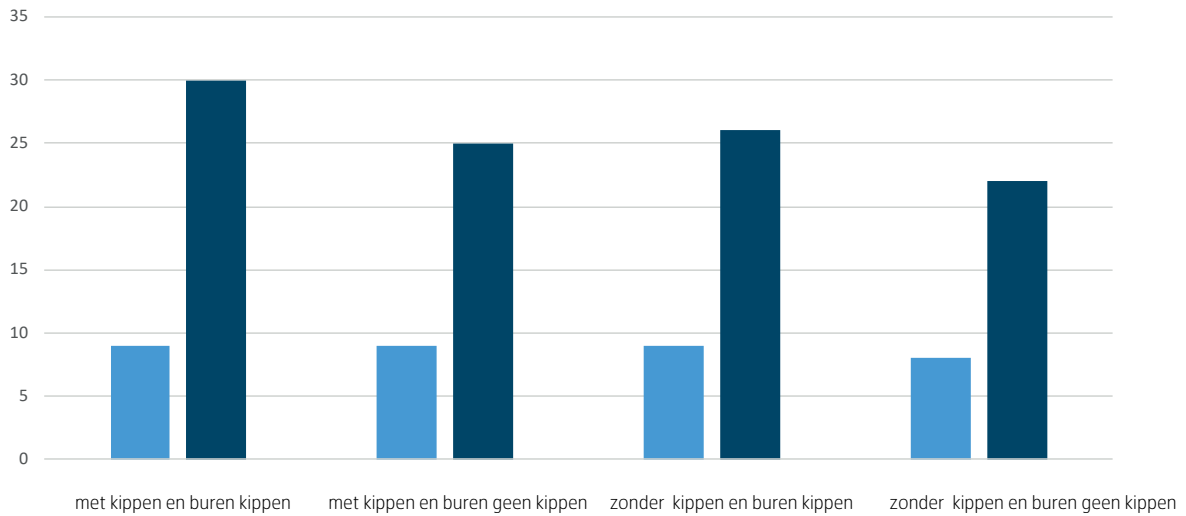
Bovendien zijn de meeste kippenrennen ook toegankelijk voor wilde vogels. Tijdens het Grote Vogelweekend van 2019 onderzochten we de invloed van kippen op de aanwezigheid van wilde vogels in de tuin.

Onze tellers konden aanduiden of er al dan niet kippen of ander pluimvee aanwezig waren

1. in de eigen tuin
2. in de tuin van de burens of
3. in beide.

Uit de cijfers blijkt dat de aanwezigheid van pluimvee een zichtbare positieve invloed heeft op de aanwezigheid van wilde vogelsoorten in de tuin. Wanneer er pluimvee aanwezig is bij de teller of bij de buurman, neemt het aantal vogels toe met 20 tot 25% en wordt er gemiddeld één soort meer gezien. Wanneer er zowel bij de teller als de burens pluimvee in de tuin zit, zien we ook gemiddeld 1 soort meer, en zien we een toename van 36% in het aantal vogels in de tuin.

Aantal soorten en exemplaren ifv aanwezigheid pluimvee

Lichtblauw: aantal soorten

Donkerblauw: aantal individuele vogels

Conclusie

Het positieve effect van **voederen** blijkt steeds uit de cijfers. We kunnen onze tuinvogels op korte en langere termijn helpen door hen betere kansen te geven om te overleven. De winter doorkomen is namelijk een zware beproeving voor alle wilde dieren. We krijgen misschien wel zachtere winters, maar des te zwaarder kan de impact van een onverwachte winterprik zijn. Natuurlijke bedreigingen zijn nooit helemaal te voorkomen, maar in een **goed ingerichte tuin** vinden vogels en wilde dieren betere beschutting tegen slecht weer, of tegen roofdieren. Maar tegelijk hangt de natuurlijke beschikbaarheid van voedsel en water rechtstreeks af van het weer.

Ook in de zomer kunnen we doordacht blijven voederen, daarnaast is het nuttig om bijkomende, veilige broedplaatsen te voorzien. We focussen daarbij best op de soorten die het tegenwoordig wat moeilijker hebben. Denk maar aan huismussen, merels en spreeuwen.

>> **Meer tips over vogels, voederen of vogelvriendelijke tuinen vind je op**
www.natuurpunt.be/vogelsindetuin

>> **Of bestel de gratis vogelgids op** www.vogelweekend.be

Het belang

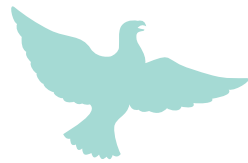
van een vogelvriendelijke tuin

Door voldoende schuilplaatsen zoals dichte struiken, hagen, rommelige hoekjes, goed ingerichte voederplaatsen en broedgelegenheid te voorzien kan je een tuin veel vogelvriendelijker maken. Dergelijke tuinen krijgen meer belangstelling van mezen, vinkachtigen en winterkoninkjes en vele andere soorten. Deze ingrepen zijn vaak zelfs mogelijk in kleine tuintjes. De hele winter door kan je vogels helpen om een strenge winterprik of andere gevaren te overleven en in de zomer kan je hen extra kansen tot broeden geven.

Vijf tips om vogels in je tuin aan te trekken

- 4. Laat vogels zich veilig voelen.** Wil je vogels op bezoek krijgen, vermijd dan dat er vaak katten buiten zitten. Zorg ervoor dat vogels direct dekking kunnen zoeken in een dichte struik of een haag.
- 5. Leg je voederplaats strategisch aan.** Situeer de voederplaats zo dat ze niet te dicht bij het raam ligt. Vogels voelen zich dan niet op hun gemak maar ook bestaat het gevaar dat ze bij verstoring tegen het raam te pletter vliegen.
- 6. Zorg voor drinkwater.** Bij vorst moeten vogels vaak op zoek naar drinkwater. Een ondiepe schaal water volstaat meestal als drinkplaats. Vervang geregeld het water om dichtvriezen te vermijden. Bij sneeuw drinken de vogels vaak door sneeuw te 'eten'. Wanneer het niet vriest kan je een grotere schaal zetten, zodat de tuinvogels kunnen baden.
- 7. Voeder gevarieerd** en voorzie zowel zaden, fruit, nootjes, pindakaas en vetbollen. Biedt het voedsel zo aan dat niet alleen de grote soorten met alles aan de haal kunnen. Voeder niet alles op één kleine plaats maar hang het verspreid over je tuin. Zorg voor hygiëne op je voedertafel. Zo voorkom je dat de vogels ziek worden (door uitwerpselen, schimmels, etc).
- 8. Denk zoals een vogel.** Door de natuur na te bootsen creëer je meer kansen om vogels naar je tuin te lokken. Niet alle soorten komen naar gestrooid voeder. Denk ook aan de groene specht die mieren komt zoeken, aan de houtsnip die tussen de dorre bladeren onder de struiken wil scharrelen, of aan lijsters die graag zelf de bessen van struiken plukken. Een natuurlijke tuin beloont je met onvergetelijke waarnemingen.

Tel je mee in 2020?

25 en 26 januari 2020

Het Grote Vogelweekend

www.vogelweekend.be

20 tot 24 januari 2020

De Vogeltelweek voor Scholen

Vanaf 6 juli 2019

De Grote Vlindertelling

www.vlindertelling.be